

Petra Maříková: Intenzita eroze na turistických stezkách v Hrubém Jeseníku

Předložená diplomová práce Petry Maříkové vznikla z požadavku CHKO Jeseníky a byla řešena v rámci projektu VaV/620/15/03 Vliv rekreačního využití na stav a vývoj biotopu ve vybraných chráněných územích. Vzorem jí byly částečně práce svého vedoucího diplomové práce z jiných lokalit, na které vhodně navázala a doplnila o některé nové přístupy statistického vyhodnocení.

Práce má 88 stran dobře koncipovaného gramaticky téměř bezchybného odborného textu. Je prokládána četnými grafy, fotografiemi a mapkami, v závěru je doplněna samostatnou přílohou šesti map a anglicky psaným Summary. Citace v textu, podobně v závěrečném přehledu citované literatury jsou v souladu s ČSN ISO 690 (s výjimkou použití kurzívy a bližší citace internetových zdrojů).

Obsahově je práce členěna, nepočítáme-li úvod a závěr, do 5 hlavních kapitol, stěžejní jsou kapitoly zabývající se metodikou výzkumu a zejména zhodnocením výsledků vlastního jak terénního, tak kamerálního výzkumu (statistické zhodnocení, aplikace GIS, DPZ-zpracování leteckých snímků z různých období). V úvodu autorka objasňuje 2 hlavní cíle práce: 1. sledovat intenzitu eroze na turistických cestách ve vztahu k erozi ovlivňujícím faktorům (včetně turismu), zejména na stezce údolím Bílé Opavy, 2. sledovat změny v cestní síti nad alpskou hranicí lesa. Navazuje kap. Definice klíčových pojmů. Zde si myslím, že se autorka až příliš držela některých starších, i když tradičních zdrojů české a slovenské erodologické literatury a mohla svůj přehled rozšířit o některé zahraniční publikace a studie zabývající se podobnou problematikou, i když v jiném prostředí a nebo i o některé práce vzniklé pod hlavičkou domovské katedry (příkladem je použití termínu: „5 programových skupin ve výzkumu eroze“ – podle Zachara 1970, „metody hodnocení intenzity eroze (na skupiny metod počítající s hustotou stržové sítě a skupiny metod zabývající se úbytkem půdy)“ – podle Buzka 1983, text kap. 2.2.4 zabývající se mapováním erozních tvarů aj. Je třeba poznamenat, že v práci použitá literatura (s výjimkou Midriaka, 1989) se zabývá především erozí na zemědělské půdě a specifickým problémem jakým je eroze na turistických stezkách se nezabývá ani okrajově. I vzhledem k tomu lze velmi kladně hodnotit, jak se autorka se zvoleným tématem vypořádala.

Zájmové území bylo vymezeno v souladu s požadavkem CHKO Jeseníky. Autorka přináší charakteristiku regionu (poměry geomorfologické, půdní, hydrologické, klimatické,...). Tento přehled by vhodně doplnil výřez mapky a charakteristika geologického podloží, které

pak dále hodnotí jako jeden z faktorů, u klimatických faktorů se mohla více zabývat erozně nebezpečnými dešti (R-faktor, četnost dešťů), proč už neměří po r. 1997 stanice Praděd?

Kap. Metodika je zpracována velmi přehledně. Zajímalo by mne, proč si autorka zvolila 14 profilů (málo nebo hodně vzhledem k celkovému studovanému úseku stezek?), jak zvažovala individualitu každého profilu (ve vztahu k proudění vody v okolí profilu, k poloze svodnic a zpevnění cesty apod.-prosím o vysvětlení a ukázkou), není interval 20 cm na měření příčného profilu velký, nebylo by vhodné přesně zaevidovat kameny a vegetaci v příčném profilu? Proč bylo měřeno období srpen-říjen (největší změny jsou pravděpodobně již v květnu-červenci)? Použití profilometru považuji za obecně správné. Měření příčných profilů bylo souběžně doplněno o mapování sklonu, šířky, typ povrchu a vybrané charakteristiky pro celé úseky cest v údolí Bílé Opavy. Výsledky všech terénních šetření jsou uvedeny ve stejnojmenné kapitole (v grafické a mapové podobě). Zajímavé je statistické vyhodnocení výsledků-zhodnocení závislosti intenzity eroze na jednotlivých faktorech (jednofaktorová i dvoufaktorová analýza rozptylu, vyhodnocení dat z mapování), které potvrdilo většinou předpokládané vztahy. Co znamenají hodnoty 1-5 ve sloupci šířka, hloubka v tab.14?

Samostatnou pozornost zasluhuje sledování změn cestní sítě pomocí leteckých snímků (1953, 1973 a 2001) a interpretace výsledků v mapových přílohách na konci práce. Výsledky práce jsou diskutovány v obsáhlé kap. Diskuze. V samotném závěru práce jsou uvedeny erozí nejvíce postižené úseky cest a zmíněna i některá doporučení vedoucí k zamezení pokračující degradace. Pozitivním zjištěním je zjištění relativně rychlé sukcese na zrušených turistických stezkách.

Diplomantka prokázala, že se velmi dobře orientuje ve zvolené problematice, dovede správně a pečlivě interpretovat v terénu naměřená data s osvojením technologie GIS, vhodného statistického software a nástrojů ke zpracování dat DPZ. Diplomovou práci Petry Maříkové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm v ý b o r n ě.

V Praze, 18.5.2006

RNDr. Zdeněk Kliment, CSc.